

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ SOU 2022:47, ”DE REGIONALA SKYDDSOMBUDENS ROLL I ARBETSMILJÖARBETET – VÄRDET AV FÖRE- BYGGANDE ARBETE OCH ALLAS RÄTT TILL EN GOD ARBETSMILJÖ”

Sammanfattning

Yttrandet är avgränsat till frågor som rör betänkandets jämställdhetspolitiska relevans. Yttrandet tar också sin utgångspunkt i de uppdrag Jämställdhetsmyndigheten har på nationell nivå att samordna arbetet mot prostitution och människohandel för alla ändamål samt det myndighetsgemensamma metodutvecklingsarbetet mot arbetslivskriminalitet som leds av Arbetsmiljöverket.

Jämställdhetsmyndigheten välkomnar förslaget om utökad tillträdesrätt för regionala skyddsombud och delar utredningens bedömning om att detta också underlättar deras möjligheter att motverka arbetslivskriminalitet.

Synpunkter enligt utredningens disposition

10.3.1 En utökad tillträdesrätt för regionala skyddsombud i syfte att uppnå en bättre arbetsmiljö på hela arbetsmarknaden

Jämställdhetsmyndigheten välkomnar förslaget om utökad tillträdesrätt i syfte att uppnå en bättre arbetsmiljö på hela arbetsmarknaden.

Vi delar dock inte bedömningen att förslagen är könsneutrala. Med avseende på arbetsmarknadens såväl könssegregering som utveckling är en konsekvensanalys utifrån kön av stor vikt i en eventuell fortsatt beredning av förslag och bedömningar.

Utredningen gör bedömningen att behovet av de regionala skyddsombuden har ökat genom senare års utveckling på den svenska arbetsmarknaden. I betänkandet lyfts också flera punkter som visar på skillnader mellan kvinnor och män som följd av utvecklingen.

- Antalet små arbetsställen har ökat och allt fler arbetstagare har anställningar av mer tillfällig karaktär. Personer med tidsbegränsade anställningar är mindre benägna att organisera sig fackligt och befinner sig i yrken och branscher som

präglas av dåliga arbetsvillkor och brister i arbetsmiljön. Jämställdhetsmyndigheten konstaterar också att lågutbildade utgör den grupp som haft den största ökningen av att ha tidsbegränsade anställningar under den senaste tioårsperioden. För lågutbildade kvinnor har ökningen varit speciellt stor¹.

- Skillnader i arbetsmiljö och risker för ohälsa mellan arbetstagare med olika anställningsformer, liksom mellan kvinnodominerade och mansdominerade yrken.²
- Historiskt sett har den regionala skyddsombudsverksamheten förekommit främst i mansdominerade branscher. Verksamheten förekommer fortfarande främst i mansdominerade branscher även om utvecklingen är sådan att den i dag förekommer i kvinnodominerade branscher i allt större utsträckning.

Utredningen konstaterar alltså själva att såväl förutsättningar som konsekvenser av utvecklingen på arbetsmarknaden i många avseende ser olika ut för kvinnor och män. Det är därför inte troligt att konsekvenserna av förslagen och bedömningarna är könsneutrala, snarare pekar ju utredningen själva på positiva jämställdhetseffekter. Ett tydligare jämställdhetsperspektiv bör därför följa den eventuellt fortsatta beredningen av förslagen.

10.3.2 En utökad tillträdesrätt underlättar de regionala skyddsombudens möjlighet att motverka arbetslivskriminalitet

Jämställdhetsmyndigheten välkomnar utredningens förslag om utökad tillträdesrätt för de regionala skyddsombuden eftersom det bedöms öka skyddsombudens möjlighet att upptäcka och motverka arbetskraftsexploatering.

Jämställdhetsmyndigheten har i uppdrag att på nationell nivå samordna arbetet mot prostitution och människohandel för alla ändamål. Utredningen har identifierat flera branscher till vilka de regionala skyddsombuden, med nuvarande lagstiftning, nekas tillträdesrätt på grund av att det saknar fackligt anslutna. I dessa branscher bedöms risken för arbetslivskriminalitet vara särskilt stor. Människohandel är en av de allvarligaste formerna av arbetslivskriminalitet.³ Personer utsatta för människohandel och människoexploatering befinner sig ofta i en mycket utsatt situation och brottsligheten är svår för myndigheter att upptäcka. Det faktum att skyddsombuden får utökad tillträdesrätt kan därmed öka chanserna att beivra brottsligheten och möjligheterna att erbjuda stöd till utsatta.

Jämställdhetsmyndigheten vill i detta sammanhang påpeka vikten av att de regionala skyddsombuden erbjuds en gedigen utbildning kring problematiken och kunskaper om t ex indikatorer på människoexploatering för att bättre kunna upptäcka och anmäla misstänkta fall.

¹ Källa: Folkhälsomyndigheten, http://fohm-app.folkhalsomyndigheten.se/Folkhalsodata/pxweb/sv/A_Folkhalsodata/A_Folkhalsodata_A_Mo8_3_Arbete/ [2022-11-30]

² Jämställdhetsmyndigheten 2021, Källor till förståelse av skillnader i psykisk ohälsa – Styrning, organisering och värdering av arbete på en segregerad arbetsmarknad, Rapport 2021:7

³ [Lagesbild 2021 – För det myndighetsgemensamma arbetet mot fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet \(av.se\)](#)

För Jämställdhetsmyndigheten

Lena Ag
Generaldirektör

Lars-Gunnar Engström
Senior utredare

I ärendets slutliga handläggning har enhetscheferna Jens Sandahl och Frida Johansson samt chefsjuristen Anna Tingbäck deltagit.